

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістр**

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою економіка та стратегія розвитку підприємства
(назва освітньої програми)

на тему: **«Підвищення ефективності використання та відтворення
інтелектуального капіталу підприємства»
(на прикладі «Телекарт – Прилад»)**

Виконавець:

студентка факультету ФЕУП
Малишко Анастасія Валеріївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Д.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Літвінов Олександр Сергійович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми полягає в тому, що сучасний економічний розвиток підприємств ґрунтується на принципах сталого господарювання, конкурентоспроможного виробництва та ефективного використання інтелектуального капіталу. Ринкові відносини вимагають посилення ролі нематеріальних активів. Цінність останніх визначається майбутньою економічною вигодою, яку вони можуть принести підприємству. Наявність нематеріальних активів на підприємствах стає фактором стійкого розвитку, підвищення ринкової вартості підприємств, а також формування їх конкурентних переваг.

Відповідно актуальність теми дослідження зумовлюється необхідністю пошуку нових, нетрадиційних шляхів зростання конкурентоспроможності підприємств. Оскільки за останні роки акценти стосовно значущості факторів конкурентоспроможності зміщуються від матеріальних до нематеріальних, варто відмітити, що пріоритетом розвитку підприємств стають потужні складові інтелектуального капіталу. І тому саме інвестиції у нематеріальні, неявні активи та ефективне їх використання сьогодні є ключовою запорукою конкурентоспроможності підприємства.

Мета дослідження – теоретичне та практичне дослідження особливостей оцінки та ефективного використання і відтворення складових ІКП в умовах конкуренції.

Завдання дослідження:

- розглянути роль інтелектуального капіталу як потужного чинника формування і утримання конкурентних переваг підприємства ;
- з'ясувати сутність та складові інтелектуального капіталу;
- дослідити методологічні засади оцінювання інтелектуального капіталу підприємств приладобудування;
- дати загальну характеристику досліджуваного підприємству та його продукції;
- провести аналіз основних економічних показників діяльності досліджуваного підприємства, у тому числі показників прибутковості;
- дослідити ефективність використання та відтворення інтелектуального капіталу підприємства, оцінити стан та рух його нематеріальних активів;
- запропонувати шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок інтелектуальної складової;
- оцінити ефективність запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є процеси оцінювання, використання та відтворення ІК та їх впливу на конкурентоспроможність підприємств.

Предметом дослідження є розробка теоретико-методичних й практичних засад підвищення ефективності використання і відтворення ІКП.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження склали загальнонаукові та спеціальні методи, серед яких: метод індукції та дедукції, аналізу та синтезу, метод порівняння, метод абстрагування; вертикальний та горизонтальний аналізи; методичний апарат економіко-математичного моделювання.

Інформаційна база дослідження Закони України та інші нормативні документи з питань діяльності підприємства, підручники, навчальні посібники, рекомендовані Міністерством освіти та науки України, монографії та інші періодичні видання відомих вітчизняних і зарубіжних вчених, офіційні статистичні данні, а також Інтернет сайти.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (___ найменувань). Загальний обсяг роботи становить ___ сторінок. Основний зміст викладено на ___ сторінках. Робота містить ___ таблиць, ___рисунок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти визначення сутності та оцінювання інтелектуального капіталу»** розглянуто поняття категорії інтелектуальний капітал та його ролі у підвищенні конкурентоспроможності підприємства. Досліджено економічну сутність та систему складових елементів інтелектуального капіталу і їх оцінювання.

У другому розділі **«Аналітичне дослідження інтелектуального капіталу ТОВ «Телекарт-Прилад»** надана характеристика підприємства, що досліджується, проведено аналіз його техніко-економічних показників функціонування. Проаналізовано стан і рух нематеріальних активів ефективності відтворення і використання інтелектуального капіталу ТОВ «Телекарт-прилад».

У третьому розділі **«Рекомендації щодо підвищення ефективності відтворення в використання інтелектуального капіталу ТОВ «Телекарт-прилад»** запропоновано заходи, що сприяють підвищенню підвищення ефективності та прибутковості діяльності підприємства за рахунок підвищення рівня окремих складових інтелектуального капіталу.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких наступні:

У сучасних умовах господарювання науковцями та практиками все більше уваги приділяється інтелектуальним аспектам діяльності підприємств. Тим більше, що саме вони зумовлюють потужне зростання їх конкурентоспроможності. Дослідженням поняття інтелектуальний капітал, його структури, методів оцінки та засобів управління займалось багато вітчизняних та закордонних вчених. Але єдиного підходу до цього процесу

не визначено. Тому ця проблема і надалі потребує детального вивчення та дослідження.

Визначено, що сучасний економічний розвиток підприємств ґрунтується на принципах сталого господарювання, конкурентоспроможного виробництва та ефективного використання інтелектуального капіталу. Ринкові відносини вимагають посилення ролі нематеріальних активів. Цінність нематеріальних активів визначається майбутньою економічною вигодою, яку вони можуть принести підприємству. Наявність нематеріальних активів на підприємствах стає фактором стійкого розвитку, підвищення ринкової вартості підприємств, а також формування їх конкурентних переваг;

- проаналізовано основні підходи та інструменти оцінювання інтелектуального капіталу, які містять методи, показники та інтегральну оцінку інтелектуального капіталу. Виявлено їх основні переваги та недоліки; Аналіз даних таблиці 2.1. свідчить про послідовну тенденцію зростання обсягів виробництва продукції на досліджуваному підприємстві. При цьому темпи приросту з року в рік досить чутливі. Однак дуже важливим є порівняння темпів росту обсягів реалізації з темпами зростання собівартості реалізованої продукції. Саме це співвідношення може свідчити про рівень прибутковості роботи підприємства протягом досліджуваного періоду часу. Якщо за період 2017-2018рр. темпи приросту цих показників були майже однакові, то за період 2018-2019 рр. ми бачимо, що відбувається певне випередження обсягів реалізації порівняно з собівартістю реалізованої продукції на 67,7 в.п. Цей факт сприяв тому, що витрати на 1 грн. реалізованої продукції з року в рік зменшувались і склали в 2018 році 0,82, в 2019 році – 0,57. Це результат кропіткої роботи по економії на витратах, а також широкомасштабними заходами, направленими на зростання обсягів продажу різнобічної продукції.

-

Теоретичне і практичне значення дослідження полягає в тому, що автор зробив спробу удосконалити теоретико-методичне забезпечення процесу підвищення ефективності відтворення елементів інтелектуального капіталу промислових підприємств за рахунок розробки відповідних показників. Основні її теоретичні і методичні положення і висновки можуть бути використані при аналізі інтелектуального капіталу в цілому та його складових. Матеріали дослідження можуть бути прийняті до уваги при розробці та обґрунтуванні комплексу заходів щодо підвищення ефективності управління складовими інтелектуального капіталу на підприємствах будь-якої галузі економіки.